

HIPOCRATISMUL DE-A LUNGUL SECOLELOR

Gh. Brătescu

Ed. Științifică, București, 1968.

Literatura de specialitate asupra hipocratismului — deosebit de bogată — prezintă o continuitate neîntreruptă din timpurile elene clasice până în zilele noastre. Recenta monografie valoroasă a lui Gh. Brătescu — unul din istoriografii noștri medicali cei mai prestigioși — „Hipocratismul de-a lungul secolelor” reflectă din plin această lungă istorie, deosebit de instructivă. Monografia lui Gh. Brătescu, prima operă sintetică asupra istoriei hipocratismului în limba română, alături de prezentarea succintă a doctrinei maestrului din Cos, urmărește și destinul istoric al învățaturii sale, pe baza unei documentări deosebit de cuprinzătoare. Brătescu caută să stabilească izvoarele extra-elene și elene ale hipocratismului, să-i determine locul în istoria culturii grecești, rolul său de ferment activ, jucat de-a lungul secolelor, până în zilele noastre în istoria medicinei.

El concepe pe drept cuvânt „corpul hipocratic” ca opera colectivă a cercului școlii medicale din Cos, în a doua jumătate a sec. al V-lea și prima jumătate a sec. al IV-lea î. e. n., punctul culminant al dezvoltării culturii medicale grecești, o medicină rațională, care se ridică deasupra empirismului și este ostilă oricărui misticism.

Alături de vastul său material istoric, monografia lui Brătescu are meritul de a combate unele păreri greșite, de largă circulație ale vulgarizatorilor hipocratismului. Bunăoară el caută să traseze o limită netă de demarcare între hipocratismul autentic și forma sa galenizată în de obște cunoscută. Respinge pe baza unei analize lucide orice prezentare apologetică, respectiv simplistă în legătură cu rolul jucat de hipocratism în istoria medicinei. Deosebit de interesante ne par capitolele lucrării sale despre rolul lui Galen, al medicinei arabe, al „hipocraților naționali” în istoria culturii medicale, edificatoare și obiectivă este prezentarea curentului neo-hipocratic, precum și a raportului medicinei științifice moderne cu hipocratismul.

Regretăm că din motive tehnice, capitolele lucrării afectate analizei teoriei și metodologiei hipocratice propriu-zise, — deși concise și logice — au fost substanțial reduse. Sperăm că, într-un viitor apropiat vom putea citi într-o lucrare de sine stătătoare aceste părți omise. Considerăm de asemenea că, ecourile românești ale hipocratismului succint expuse ar trebui extinse și asupra prezentării hipocratismului luminiiștilor medicali ardeleni ai secolului al XVIII-lea.

Savanta și exigenta monografie a lui Gh. Brătescu e o sinteză vastă la zi, a literaturii cu privire la dezvoltarea hipocratismului de-a lungul secolelor, expusă într-un limbaj literar foarte accesibil. Editura științifică a făcut un bun serviciu culturii noastre medicale prin editarea prețioasei monografii a lui Brătescu. După părerea noastră lucrarea ar merita o traducere într-o limbă de circulație internațională, deoarece bogata documentare, obiectivitatea prezentării faptelor, competența comentariilor ar binemerita desigur interesul cercurilor largi de specialitate și peste hotare.

I. Spielmann